

ССКП ОБКОМЕ

Республикан колхозашка а совхозашка а шура яккхар лохдаларах

ССКП обкома бюрос белгалдаккхар, тлехъарча хана шура яккхара гүлакха цхьайолча партен райкомий, райисполкомий, МТС-ий а совхозий а директорий, колхозий председателий оаглонгахъара теркамбар мелдарах шура яккхар лоархлеме лохденнигха. Шура яккхар лохдаларца акы а клезагга дител паччахьалкхенна шура.

Республикан колхозашка а совхозашка а доахана пайда лохбалар а, хлаьта паччахьалкхенна шура дителар мелдлар а ССКП дуккхача райкомий секретараша, райисполкомаша хлаьта бетташ болча латтагара шура яккхара план кхоачашъара гүлакх тесса, ший лоламах дитарах, шура яккхара йоатгача басса хьалхале ца леларах хиннад. Фермашарча гүлакхашта бехктокхам лаьта безилгах длаххеталаш, совхозий директораш, отделений управялюшеч, специалташ, декхарийла бац уж доактар дителарца хана а божакх беттача хана а фермашка хилара. Цудухъа дуккхача а фермашка доактар тоьала тлехъахъац, барда цхьацца йолча хана мара хилац, ца ата а атац, хлаьта цунах мужа а бац.

Гудермеский, Шалинский, Надтеречный районашка фермашка болхолошта юкье агитационни болх ладара лел. Шура яккхар хьаькохшаш дола доакшаш ме лелад, тоьташ йола агитация яц, цхьан бетта, вит дийнахъа болх белгалбоакхаш ла шуран-товариш фермашка болхлой ообранеш хилац.

ССКП обкома бюрос декхарийла йир юрта боахама управлени, партен райкомаш, райисполкомаш, совхозий директораш, колхозий председателаш дегташ дола доаханга хьажара, уж леладар, кхабар оьлашкарча тоадара, кхы длахо йодача хана шура яккхар денсхара-денга ладарах дукхъа. Деррига дегташ дола доахан хьаь тла лоаттаде деза, доаха-

Дерригаш а хоржамашка гюргда вай

Дукха денон джисац халкхан судахой а заседателаш а хоржа дит хьатлакхача. Хланз вай республике члоагга кийчлуш ба 15 декабря из хоржам дикагга чакхбакха герташ.

Избирательни пунктшакха а квартиркаш а агитаторашен, партийни актив боахаца маха юкье члоагга агитационно-массовой болх лелабу.

Дика кийчъаь я укх денонска городера Орджоникидзевский района столярни издети еча завода клубе хьайийлла № 3 йола избирательни пункт. Наха толооват дердлола помещени дика тоь я цига, масса-вахъа а хьалтхара лозунгаш а

Ю. АНИСИМОВ.

ХЕРСОНСКИ ОБЛАСТЬ. Генгеский района. «Приморски» яхача колхоза хьайбаш леладараша укх шера 225 латтах хлаьта латтагара 4300 килограмм шурый яккхар шийица. Тийина декхараш тлехъаца кхоачашу. Итт бетта хлаьта латтагара 3043 килограмм шурый яккхар. Юрбоахаман лавттай хлаьта бив гектара тлара 260 центнер дерхлаш шурый яккхар.

СУРТА ТЛА: «Приморски» яхача колхоза хьалхале леладарча Е. Е. Коркут доахана силос лаш йола. Итт бетта ше гүлакх деш лелабеша 12 латтах хлаьтагара 4018 килограмм шурый яккхар цо.

Ю. Ляхута сурт. Фотохроника ТАСС.

КИРАНДИ

1957

1957

15

ДЕКАБРЬ —

ХАЛКЪА СУДАХОЙИ ХАЛКЪА ЗАСЕДАТЕЛАШИ ХОРЖА ДИ ДА

Агитатор Солтаев Зайнди

Дукха ха йоацаш чакхдаьн над кхашкара балхаш. Цхьабакъда Старо-Юртовски совхоза токен складен хланз а сикхденна лел балхаш. Хьажлаш

Тлехъарча хана Зайндес длаххетабаш ладувглархой СССР-а Лакхерча Совето Союзети халкышакха даьча кхайкаралах, социалистически мехкий коммунистически болхлой парти викийли советачен Деклараци, машара Маннфестах, шитта кхыдолча документах а.

РСФСР-а халкый судий хоржамашта кийчо еча денонска Зайндес дувц болхолошта советски хоржамий законах, дунен тла эггара демократическел йола СССР-а Конституцены принципех.

Агитатора кьамалаш сакьтердаме да, цо ший темай материал совхоза вахарца юьзаярах.

Сурта тла: Агитатор Солтаев Зайнди склада болхолошта кьамал деш ва.

А. Кунмова сурт а текст а.

Халкъа судахой харнархой собрани

2-ча декабре 1957 шера Назранерча районий культуран цлаьга хоржамашта хьалхара окружной собрани хилар. Собрани яр Назрановски р-на халкъа судахо харжа оттаваьча новкъ. Евлоев Ахмадаца харжархой влешагикхетара хетай.

Собрани хьайийлар кьаьхьегамхой депутатий райсовета председателаш заместител волча новкъ. Шадыжевс.

Халкъа судай лоаттам а, цар декхараш а, судахойи халкъа заседателаш харжара хьаьхьа а кьамал дит ССКП партен райкома секретара новкъ. Газдиевс.

Райисполкома секретара новкъ. Хатаговс халкъа судай заседателаш харжа оттаваьчий список дийишачул тлехъагга кьамалаш дит. «Назрановски» совхоза экспедитор волча

новкъ. Бузуртановси, «Сорок лет Октября» цли йолча совхоза Навсар-Кертчерча отделений цли хазача болхолош новкъ Газдиевс Салангирей, ужжомо кхыбарашен. Кьамал даьраша белгалдаккхар халкъа судахо харжа оттаваь новкъ. Евлоев Ахмад тешаме, мегаргола болхоло хилар а, массене а из харжара кхаж тасса безилга а.

Цул тлехъагга кьамал дит халкъа судахо харжа оттаваьча новкъ. Евлоев Ахмада. Цо дер тлара баркал аьлар ше халкъа судахо харжа оттаваьча Назранерча мельзавода коллектив, хьалха длаьхача ханараший вахар, даь балхаш а дийцар Евлоев Ахмада. Тлехъара а ший кьамал йисте долаш аьлар цо: «Новкьостий харжархой, аз дош лу шоана низ

МАГАМЕДОВ Хь.

Из хургъа халкый судахо

Старопромыслов районерча 11-ча избирательни участке Нефтемалск яхача городокера а 36-ча участкера а 200 сак избиратель гувлелар. Уж гувлелар набар.

Старопромысловский районерча халкый судахой кандидатата а халкый заседателаша а влешагикхетара аьнна. Собрани хьайийлаца агитпунктан заведующи йолча нов. Череповская аьлар, НПУ «Старограднефтерча» нефтяникаша йола Винокурова Ольген тхашколе балха мел волча саго хоржаргхилар. Цул тлехъагга кьамал дит новкъ. Гудантова аьлар цо: «Новкьостий харжархой, аз дош лу шоана низ

кортмукъал яккхача Галггай кьамах со йолаш а, коммунистически партес Галггай кхалсага яккхача кортмукъало сога дешитла а. Со геттара члоагга глатьяхар 2-ча промышленной нефтяникаша сох тийша а тийша халкый судахо хоржача а кандидататура оттайий аьлча. Массаболча избирательлашта аз дош лу сох судахо хорже, аз тлара ца йолаш Советски юстицены принципаш кхоачашьгхиларнен сай балхача вай республика тоаярнен, члоагга ярнен сайна могар дерг хиларахи.

Боккхача безамца чакхъьлар из собрани.

ТИЩЕНКО Ал.

Литературе керда толамаш дахара тлехъа

Дукха ха яц советски адамаша Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революцон, 40 шу дызар дездаь. Коммунистически партес ю йоакхо бахъан долаш политически, боахаман, культуран даькье дегладарна цу юкьагга Нохч-Галггай халкъо исторически толам болча дуккхача толамашта юкье лоархлемегга дола гүлакх да воай меттала дола йоазув а воай говзаме йоазонаш а вай хьахилар. Хьалха шой меттала йоазув ца хиннача кхы а дуккхача кагийча халкый санна, Советски Галгал оттар бахъан долаш вай исторе чу цлакха а хиланза бола воай меттала говзаме йоазонаш деш бола писателаш, поэташ, драматургаш, Октябрь вайна денна, цун мах баь сар варгвоацаш доккха хлаьта да из.

Литература юхьонца дегладалуш вай йаьхийча фольклорагара хьаьдоладелар. Из шитта мара хила йиш а яцар, хлаьта аьлча вай фольклор чулоацаш боккха болаш, форма дика йолаш я. Вай писателаша юхьонца даьча йоазонех гүш да, фольклораш шера пайда йицаш ца леш, цуна члоагга тардеш а уж яздаь хилар. Фольклора тардеш даь йоазонаш, дика гүлакхаш доакхаш даь а, шой во оагүв болаш а да, хлаьта аьлча уж багах дахарна, пандарца лекхарна лархлал да, хлаьта говзаме литература дукхалча даькье дешарна лархлал да.

Цудухъа шой говзаме йоазоний болх фольклорагара хьаьболбаь вай кьаьнагга поэзий поэтичкес говзалла торонаш эшалора. Нохч-Галггай литература деглайоаларна хилар вай кьонагга бола поэташ Мамакаев М., Озиев С., Музаев И., Яндиев Д., Мамакаев И., Ведзиев А., Осмиев Хь., шитта кибараш эрсий классикашкар а хланзарча советски поэташкар а йомалуш болабалараш.

Дияхъа пачаьха замалаьх вай халкъан кьаьхьегамшоа эза халонаш, граждански тлем тла Советски Галгал бахъан долаш клайчарна дукхал нохч-Галггайша майра баь тлом, Ленин, Сийлахь-боккха Октябрь, вай мехка социалистически общество хьалъара тлехъа вай кьаьхьегамшоа лоаттабатурален кьосам, — лоаттац белгалъяхъаца, шитта я вай писателий темаш.

Вай боккхалча писателашта юкье кьаьстта белгалвакхача воагга писателий Союзан член а филологически йилмай кандидат а вола Мальсагов Дошлакъа. Тайн-тайпара да цо даь йоазонаш — пьесаш, рассказаш, «Гарамхи» яхача поэма. Из ва йоккха говзал йола критик, рецензент: цо дуккха а учебникаш уттадаь, нохч-Галггай фольклор гульвай.

Тотал дукха болх баь укх тлехъарча шин шера вай писателаша. Алма-Атан Фрунзен 6-7 книжка ара-

даьннад вай писателий. Укх денонска Грозне эрсий меттала арадаьннад «Волны Аргуна» яхача книжка. Москвее Гослитиздате арахеца кийчеш латт «Нохч-Галггай поэзен антологи».

Вай мехка коммунистически общество хьалъарна советски наха доаха докхийи кьаьхьегаман толамаш, вай иразе дахар, адамий доттаггал, Ленин, Коммунистически парти, шитта кхыдола советски адамий дегашта деза а доккха а дола хлаьташ дувцаш да цераш хезза болча вай писателаша Мамакаев Махьмаден Тарабей, Базоркин Идриса, Музаевс, Яндиевс, Сулаевс, Ведзиевс, Осмиевс, Ахматова Раисас, Муталиевс шитта кхыбараша ду говзаме йоазонаш.

Бакъда, укказа белгалдакхканза даргдац вай литературе критика лаьгга моттиг хилар. Дезаца денонска вай писателий дика гүлакхаш белгалдоахаш нагнагахъа язъеца статьяшкар длаиккхача, вай писателий эсала гүлакхаш гучадоахаш, уж длаьдарна писателашта гю деш язъеца статьяш влалла а хлаьта яь аьнна, йоацаш я.

Нохч-Галггай говзаме йоазоний литература деглайоаларна вай писателаша дика дукха болх баь бале а, динза дараш дукха да. Турпален гүлакхаш йизаь йолча вай длаьхача ханах, советски кьаьхьегамхой иразерча таханарча вахараш керда романаш, повесташ, поэмаш язъарна чуь беза вай писателаш. Республика юхьоттаьчул тлехъагга вай писателашта хьалхалаша отта декхараш кьаьстта докхийи а дукха а да, хлаьта уж кхоачашдарна эшаш мел йола торонаш Коммунистически партес вай ю йоакхо бахъан долаш вайга йолаш а я.

Писателаш халхалаша латта сийлен а бехктокхаме а декхар да — советски сар коммунизман уйланца хьалкхевелга, коммунистически общество хьалъарна лоаттабечка кьосама цун догуйла ураоттаделга. Из декхар кхоачашдарна, новкьост Хрущевс хьеххача тайпара, писатель адамий вахарца члоагга вуьзавала веза. Писатель данн ший йоазонаш тла ше буьварашца дхьана, царна юкье хила веза. Дуккагга вуьзавала веза адамашца, дувца деза царна кувлар, дагдадаллар. Бакъдар дувца говзал адамех, вахараш хьаьла хила йиш яц. Поэташа шой говза дош ала деза адамий дегаш гюьдоахаш тахан вайна хьаьхуаш латтача докхийи гүлакхеш.

Кьаман формен социалистически чулоацами болаш йола нохч-Галггай литература длахо деглайоаларна цо ю йоккха йоакхо бахъан, Коммунистически партена дола доккхача баркалах дызар да нохч-Галггай писателий дегаш. Вай писателаша партес шой еча цу йоакхонна жоп дала деза кердача книжкашца, дог урагтга беча балхача.

План тлехъоачашъый

Укх шера тлехъаьнна дика кьаьхьегаш хиннаб Наурокни районерча комсий совхозера животноводаш. Ха-ди ца кьовсаш, шой деглаьмаш кхо ца деш кьаьхийгад цар шоаш кхоачаш дола хьайбашкар дукхагга продукция яккха, укх гартгарча шерашка хлаьта сага кхоачаш дола дулх, даьтта, шура даккхарна США-на тла а кхе хьалха а доьла яха декхар сийленца кхоачашде. Совхоза болхолошта члоагга хьийгача кьых хьаьхилар беркате да. Пачаьхьалкхенна дулх дладалара план Советски Конституцены деза ди хьаоттаьхъа, 3-ча декабре, 103 процент кхоачашъый совхозо.

Совхозо пачаьхьалкхенна длаьнна алхха цхьа хьаьхийи дулх 1200 центнер да — из соажарчул кхоьза дукхагга хул. Из декхар шитта сийленца кхоачашдарна члоагга лоархлал болаш хиннад совхоза дикагга болча свинаркаша Голлякина, Бироковас шитта кхычар а хьийга кьа.

Дунен тларча коммунистически болхлойи партией викий Декларациени машара Маннфестон дегаш ура а оттадаь совхоза животноводаша керда доккха декхар тийицац — ер шу йистедалалехъа кхы а цхьаблаьи ахъаблаьи центнер хьаьхийи дулха пачаьхьалкхенна яла.

Говзал діа-юха телар— дика школа я

рос, цу дикача гула-
хтам а баъ содам баъб
янарнахна комсомоль-
кагийча нахата доар-
дика гулаук айна.
комсомола райкома бю-
ячмичик диакхайкадъ
а 1 декабре денза,
а 1 январе кхачхатла
сикхуи удобреми кхашна
а 1000 гектар рай-
тааде а айна.
их дикага лелабача
иьский организациена
и лудла айна отта-
сомола райкома бю-
В. БОГАТЫРЕВ.

Городской партийни конфе-
ренцес горкома керда состав а,
ревизионни комисси а, областан
партийни конференце баха де-
легаташ а хержар.

Т. ТЕБОВЕВ

Хысаннагара — айнаа цимхара йист
хылар из.—Мада хьей цун рушкых?
Валда воолчалла кертах тоха жьера
лургбачар цол? Къаьгъеттаргара мар
хала хиннабачар тлом. Арме ваха-
венаре со а толхоргвар ишта атта
гулдча хьараме русьча. Нэьха жь
къах дьика дар далац цьаькка з.
Хьанза а наха нийса юхуадхуьл
хьаьжалц со, аьса лелаяь базар да-
гаехча. Нийса да «Б'аь сомал б'аь
доттаг'а тол!» — яха эрней жьаца.

Базара юкье шинна хьча тамаши-
на хлама дайча санна, кирвенна
хьежа а хьежа хьалгеттар Анти.

— Хьайла, да цхаралаш дохкаш
лелар ва-хх са хинна доттаг'! —
авьлар цо.

Со длаьвожжача са б'арг кийтар
сайна вайла волжча Хьасанэх.

Из-м сона вайна ва. Се цунух
кхардар дар со хьога ла гийнтар...
цунцар хьай доттаг'ал — дохарех
дуьхка г'айг'а ма елахь.

Аз да хлама дий? — айнаа д'аь-
волавалла, аьтта кога хала аьстаг' вар
хьейсэ. Базара хьча да хьожаш сини
гана вайлар из. Къаьгъетталлац
тинеххьаьжаш а вайла, со а
г'еттар ц'аьва. Базара юкье вацха
кога а вайра сона сполковник... Со
вайла, гавьнара вела жьаьгар из.
Г'айг'а цешаннаа б'ара а хьежа,
д'аьг'ивайрвар. Хьалха дуьхуьл ц'аьшаьш
мар вацар со ну хьалха, цар лелелер
доастама хеташ. Апте дийначо дуьхка
уйлайл яьтар сона. Шинна да г'уш а,
да ховш а дог доастаду сегь наьха
коллонах кьа ц'аьтах пайдано. К'айлвас-
нах кьа ц'аьтах кьаьза дог да цу
наьха. «Маьа кьаьг'тар-де т'аь иште
кьаь-ц'аьхьаьг'ар лелачарех доалача се

Маца яргья хьажкӓш чуййца?

Хьайбашта доажьарийна лаархӓла а, цул совгӓ царех хьайоаха чӓогӓла пайда бола тайп-тайпара продуктш лаархӓла а боккхача лоархӓме култура я хьажкӓш. Уж шойа ханнахьа, агротехнически боккхонаша дӓдеххача босса дӓювиш а хьажкӓш а цук-кхача махьа балхаш ду царна. Цхьабакьда, цу юртбоахаме културен е езаача босса йоакхо еш яц. Назрановски района «40 лет Октября» яхача совхозе (директор, нов. То-ривен).

Ялат чуцара гӓулакх а, иштта, совхоза лавттан тӓ ба-хаш бола нах балха юкье оза-раш гӓулакх а во вӓшагӓделла да цига. Сентябрь бетта 20-ча денюшка йолаеннай совхоз хьажкӓш чуца. Еригга а укх шера чуца езащ 2630 тектар гартта хьажкӓш яр. Болхлой куллий кхоачам боацаш лат-тац уж чуййца да йолаш. Иллан IV-ча кварталде совхо-за ешаш бола берига а болх-лой 732 сар ва. 1-ча октяб-ре кхьача хана болх беш хинна-раш — 896 сар ва. Царел сов-гӓ дукха а нах, кхьахьагӓа це-кхарийла а болаш, балхаш деш а боацаш ба отделешика ба-хаш. Хьагга а, хьанзалца чуйй-ца янынац хьажкӓш. Хьахьа янынац моттгашка а, дукха йоакхийташ блеа хьахь. Из бахьан долаш дерига а хьаж-кӓш хьувтар дикка лохден-над. Уборкан хьалхарча денош-ка Берса юртара болхлой ука-ра цу совхозе хьажкӓш чуца. Совхоза болхлой беша махьах болх а бора цар. Хьагга а, болх йисте баллаша царга совхоза новкьостал ца а цайташ, уж фу бахьан долаш совхоза доало соцабир ховш дац.

Ноябрь бетта юкье а, тӓх-хьарча деношка а Казакстан-е шойа республике цӓбьахка дукха а нах ба совхоза отде-ленешка. Уж нах балха юкье

боалабича чӓогӓла новкьостал дергдар цар совхоза. Бакьда, цун теркам беш а, сихагӓа гуй-ра чуерзая якхарах а, эшша-ча тайпара дог лазадох тара цац совхоза доала гӓулакхаш. Кастта бутт боал уж нах цӓ-баьхка а совхоза доалахьа долча цӓношкӓ бахаш бола а. Царех сар тӓ а виьха, цига хьӓ балха вахача совхоза а гӓулакх хургда хьона а вахара новкьостал хургда, аьнна сар вац совхоза доалах. Цӓбьахка нах, чубаха дукхагӓа долча цӓ-нош кизгаш доацаш а, деха, шийла корашн наларашн до-лаш а ца. Совхоза транспорт а енна кхатилла хьама ена цхьакхка а дезал бац царех. Цӓгӓла лоаттача аьшка пеш-кашка арада лохьаеш чӓегӓаш а йогаеш багӓа катий а деша дагӓаш а бераш дола дукха дезалаш.

Хьажкӓш чуцаш болх ба-рашта хьанз а дӓяланза я правительствен соцамах йо-гӓгӓла тайпара болх дӓба-хьитта герташ ца хилар а болх цу во вӓшагӓбелла хил-лар а.

Ха хоза ца латтаре хьанз-леьха йана кӓл яха хургьар хьажкӓш. Хьахьина декабрь бут ба, тахан а тӓхьа доа йодиллара кхьарам болаш ха я. Сихагӓа чуййца яха езащ хьажкӓш а, хьайбашта царех доажьар де дезаш гӓадамаш а да.

Тамаш йолаш да, иштта ме-ла дӓхьаш бола, шоашта хьалхьахка латта болх район-ни организациешта бӓрагӓуш ца хилар.

Маца чудерзадац даргда «40 лет Октября» яхача совхо-за гуйран балхаш?

ХЬАКИМОВ.

Грозненски горпромкомбинатера барцкӓш тега дика болхлой

СССР-а Лакхьарча Совет-то советски адамашка даьча кхайкарал мутӓхьа а болш, денгара ди массада дала шой балха овсарал совхозаш ба горпромкомбинатера болхлой. 1957 шерара план кхоачаш-ярна шой низ ца кхьобеш кхьахьйгар комбинатера № 3 йолча швейни цеха бригадо. 7-гӓ ноябрь тӓкхоачаш, шой денна дош бакь а деш, шерара план итт бетта 130% кхоачаш а йир бригадо.

Шоаш хьанзольца хьа даьхача толамаш тӓ сайца ца деш, комбинатера вокх бригадашца яхь а баьнна керда кхьахьагӓа декхаш тӓйицац кхоагӓагӓа бригадо. Ший бригада кхьац бригадел тӓхьаюсарг ца хилар дог тийша я кхоагӓагӓа бригадан бригадир йола новк. Гаврилова. Цо дика вӓшагӓ-белла, кхьахьагӓа дисциплина дика йолаш дӓоттабаьб брига-дан болх.

Безаме а барт тайна а тӓ-бийрза болх беш боахка цу бригадан болхлой бӓрагӓайча дагӓахь баркал оаллац кхьа-хьахь бахьан долаш цар дега чура цӓна болх баракх.

— Сай дезалхо санна дукха

веза сонна кхьахьагӓа дисцип-лина ца тӓхьаеш, шийна тӓдо-жадӓа декхаш нийса кхоачаш-деш вола хӓра сай болхло, — йоах новк. Гавриловас. — Иш-та ба хьанз са бригадаца вӓ-шагӓкхийта болхлой. Царна юкье кхьаьста белгалбаьнна ба 164 процентал лоагӓа йоацаш нормаш кхоачашьеш бола До-вдидукаева Ахьмада Лиза а Де-жинна Авадия а.

Бригадан болх дика леларех промкомбината берригача болх-лошта хьалхьахка дикка бар-кал аьлар администрацено цу бригаданна дезаца ден сийна вӓшагӓкхийтача торжествен-ни собрание, хьагга Довдидукае-ванен Дежинна, цар лични де-лаш тӓ баркал а яздаь.

Ишттача балхача дикка да-кха лоац Горпромкомбината болхлойа партеси правитель-ствоси вай мехка хьалхьахка от-тада мехкан экономика дегӓа йоалаьрах а кхьахьагӓагӓа хьагӓаш йаьшдарех а дола докхийн декхаш сихагӓа кхоа-чащадара юкье.

Сурта тӓ: Довдидукаева Лиза балха тӓ.

Сурт а текст а. И. Плиева

„Ленин“ яха атомни ледокол

Укх шера 5-ча декабре хь тӓ даькхад атомни энергеча болх бергола ша бохабу ке-ма.

Из я советски техникан керда йоккха ко-то-ло. Ялхазза вӓштӓла даь цӓнош миссел ла-кха а доккха а дола из кема хьадеш, цуна чура вай ханарча техникан тӓх йолча говзал-ца хьаь дукха а чоалхане а йола установкаш хьаеш вай мехкарча 500 предприятиес дакха лавдар. Кӓзига мара доагаде ца деза доагам (ден-бус итгаш граммаш атомни энерги йоагергӓа цо) дуккхача хана тоьартдолаш шийца хьаьца йиш хиларех, дуккхача хана за-правка ца еш хь тӓ лела йиш хургьа цу ке-ман. Дика тоаеннача городе яраш санна, ке-ман тӓрча наха эша културен-вахара торо-наш шийна чухь йолаш а да из кема. Дунен тӓ эггара хьалха хьаьда дола советски ато-мни ледокол Советски Арктически флота эггара дикагӓа дола кема а да. Арктика дикагӓа йоаьарней из йӓза караерзаярней цо боккха аьтту а боакхьаргба.

Советски йилманней техниканней карагӓдаьн-на, чӓогӓла нах цӓбьахаш дола цхьа хьама вай дувца кхьелхь, шоллагӓа дар хьаьох вайна. Из хьанад аьлча, из да, капиталистически ме-х-кашка бӓьшерашка де ца кхувш дар, иштта шерашка хьаде кхувш бола, вай мохк, сага

хьаькьал паргӓитта дегӓадоагӓарг долча керда-ча вахара, социалистически новкӓа бодандь. Американ Вӓшагӓкхийтача Штаташа шойш спутник хьаеш я хьаьча хана, вай мехка спут-никах хьаодеш хьама дацар. Американ Вӓ-шагӓкхийтача Штаташ цхьа спутник е кхе-лехь, советски йилмахоша, шойш хьаеш лаьрх-хьаьча босса, толам а болаш, ши спутник урагӓгӓхьитта дӓахьйцар.

Укх деношка Американ Вӓшагӓкхийта Штаташ, вай спутникашца нийтеш йиш йоаца, зӓамига спутник урагӓгӓхьитта елча, из спут-ник икхар.

Из эькхар а иштта кхь шойш де ка ца йолаш дьсараш а дага деха «нах белабала болабенаьб вайх...» йоах Нью-Мексико яхача штатан сенаторо Андерсона. Иштта, шойш мохк эггара тӓх дегӓабена мохк дерхӓш хьина американца а мукларло деш ба шоашта хийттар бакь ца хиларех.

Шекое яц, ше гучаьохача йаламан кьаьле-нех сага вахар тоаде пайда эцаш дола совет-ски йилмен ше арайоахача говзалех иштта пайда эцаш йола советски техникен дунен тӓ тӓх дола йилмен техникен хилар а, капитали-стически мехкаш де хьогартдола, кхь а док-кхий толамаш цар доажьарг хилар а.

Ю. ЧАХКИЕВ.

„Авангард“ инкхай

АМЕРИКАНСКИ СПУТНИК ЙОХАР

ВАШИНГТОН (ТАСС). Тие-ма министерствос официално кхьаьхьит, тахан Малхбелехьар-ча стандартни хана II сахьати 45 минута (Московский хана 19 сахь. 45 мин.) говзалца хьаь-лаьттан спутник йола «АВАН-ГАРД» яха ракетни система урагӓа ахьитта боакхаш эк-кхар. Из эькхарех ракетни спутники инкхьа дӓаьхьа.

Мишта инкхай американски „Авангард“ яха ракетни система

ВАШИНГТОН, (ТАСС).

«Юнайтед прес» яхача агентс-во кхьаьхьит «Авангарда» про-екта кулгал деш волча докто-ра Джон Хагена печата выка-лашка йоьал цхьа кӓлел ах кӓ-лел йола, диаметр 16 см. йола говзалца хьаь лаьттан спут-ник тӓ а йолаш хинна ракетни система, йолаьлийта 2 секунда

йолаьлашеь а, телхар аьнна алар.

Хагена дӓахо аьннад, кхьаь даькхаш латтача ракетан хьаь-ларча даькха чура доагама ка-мера чура «давлени дӓаьлар». «Цул тӓхьагӓа ракетта пуьско-вой стенда тӓа йо а ежа, кӓла-тӓа а яьнна, инкхар»...

Нохч-Гӓлгӓгӓй АССР-а дукха бераш долча ноаношта „Матерински слава“ яха орденаши „Медаль Материнства“ яха медалаши яларех

Нохч-Гӓлгӓгӓй АССР-а Орга-низационни Комитетно соцам бу: СССР-а Лакхьарча Совет-Президиумо 18-а шера 18 ав-густа арадаькхача Указага хьажьа СССР-а Лакхьарча Со-вета Президиума цӓрах сов-гӓгӓташ дала:

«Матерински слава» яха II степена медаль баркӓ бер а даь уж хьалхьедьаца ноаношта.

1. Галаева Калана — цӓн нанна, Малгобекски района Ног-Цард яха юрт.
2. Дигамолдаева Паьтӓамата — цӓн нанна, города Грознен Сталински района.
3. Тобсултанова Рабиата — цӓн нанна, Урус-Мартановски района Свободни яха юрт.
4. Шербенко Мария Петровна — цӓн нанна, Гудермески района Суворовски яха юрт.

«МАТЕРИНСКИ СЛАВА» ЯХА II СТЕПЕНА МЕДАЛЬ ВОРКӓ БЕР А ДАЬ УЖ ХЬАЛХЬЕДАЬЧА НОАНОШТА

1. Арсланова Ефросинья Ко-нованна — цӓн нанна, Карга-лински района Курдюковски яха юрт.

2. Величко Мари Бенедикто-ванна — цӓн нанна, города Грознен Орджоникидзевски района.
3. Додова Йаьшета — цӓн нанна, Малгобекски района Алански яха юрт.

4. Ерошенко Зоя Владими-ровна — цӓн нанна, города Грознен Орджоникидзевски района.

5. Комарова Евдоки Про-кофьеванна — цӓн нанна, города Малгобека.

6. Рыбкина Галина Михай-лованна — цӓн нанна, города Грознен Ленински района.

7. Сапаева Совдата — цӓн нанна, города Грознен Сталин-ски района.

8. Татьяна Мари Николае-ванна — цӓн нанна, города Гу-дермесса.

9. Яндиева Елизавета Измаи-лованна — цӓн нанна, города Гудермесса.

«МЕДАЛЬ МАТЕРИНСКИ СЛАВА» ЯХА II СТЕПЕНА МЕДАЛЬ ВОРКӓ БЕР А ДАЬ УЖ ХЬАЛХЬЕДАЬЧА НОАНОШТА

1. Абшубакарова Социта Шамилванна — цӓн нанна, города Грознен Сталински рай-она.

2. Абдулхаджиева Касмата — цӓн нанна, города Грознен Сталински района.

3. Ахмедова Тамара Рама-занованна — Каргалински рай-она Горькен цӓрах йолча колхоза колхозница.

4. Богомолова Татьяна Ефре-мованна — цӓн нанна, Сун-женски района Нестеровски яха станица.

5. Возень Александр Ва-

ильеванна — цӓн нанна, го-рода Грознен Ленински райо-на.

6. Золотарева Мари Иванов-на — цӓн нанна, Сунженски района Нестеровская яха ста-ница.

7. Исмаилова Зара — цӓн нанна, Урус-Мартановски райо-на Свободни яха юрт.

8. Кирпа Пелагеевна Григорь-еванна — цӓн нанна, Сунжен-ски района Ассинская яха юрт.

9. Перова Тамара Павловна — цӓн нанна, города Грознен Сталински района.

10. Шатаева Румана — цӓн нанна, города Грознен Сталин-ски района.

11. Уткина Фено Никифо-ровна — цӓн нанна, города Грознен Сталински района.

«МЕДАЛЬ МАТЕРИНСКИ СЛАВА» ЯХА II СТЕПЕНА МЕДАЛЬ ВОРКӓ БЕР А ДАЬ УЖ ХЬАЛХЬЕДАЬЧА НОАНОШТА

1. Амрханова Рашина Бий-солтанованна — цӓн нанна, Гудермески района Братуни яха юрт.

2. Арсаханова Паьтӓамата — цӓн нанна, города Грознен Сталински района.

3. Беломыцева Евдоки Федо-рованна — цӓн нанна, города Грознен Орджоникидзевски района.

4. Бельтоева Дуно Ельсиев-анна — цӓн нанна, Малгобек-ски района Алански яха юрт.

5. Григоренко Юлию Илла-рионованна — цӓн нанна, го-рода Грознен Орджоникидзе-вски района.

6. Дмитриева Матрена Дмит-риеванна — Урус-Мартановски района совхоза болхло.

7. Магомедова Тамара — цӓн нанна, города Грознен Ленин-ски района.

8. Моргунова Зинаида Са-дерованна — цӓн нанна, горо-да Грознен Сталински района.

9. Мусаева Зинана — цӓн

нанна, города Грознен Сталин-ски района.

10. Николаенко Лидиена Се-менованна — цӓн нанна, Гу-дермески района Новогрознен-ски яха юрт.

11. Пашенцева Татьяна Да-нилованна — Гудермески ра-йона № 2 совхоза болхло.

12. Петренко Александра Матвееванна — цӓн нанна, го-род Грознен Орджоникидзе-вски района.

13. Петренко Анна Федоров-на — цӓн нанна, города Гу-дермесса.

14. Тагиева Вера Иванованна — цӓн нанна, города Грознен Орджоникидзевски района.

15. Тараскина Матрена Сте-панованна — цӓн нанна, Сун-женски района Нестеровская яха станица.

16. Тархова Ольга Григорь-еванна — цӓн нанна, города Грознен Орджоникидзевски района.

17. Тепикина Евсира Гри-горьеванна — цӓн нанна, Урус-Мартановски района Ка-линовка яха юрт.

18. Хадисова Басара — Урус-Мартановски района сов-хоза болхло.

19. Целиковская Анна Алек-сееванна — цӓн нанна, города Гудермесса.

20. Четвертнова Антонина Иванованна — цӓн нанна, го-рода Малгобека.

21. Шамилова Асията — Урус-Мартановски района сов-хоза болхло.

22. Шварц Раиса Ильинична — цӓн нанна, города Мал-гобека.

23. Эльдиева Зайимата — цӓн нанна, города Малгобека.

Нохч-Гӓлгӓгӓй АССР-а Оргкоми-тета Председатель

М. ГАЙРБЕКОВ.

Нохч-Гӓлгӓгӓй АССР-а Оргкоми-тета Секретарь

М. КОМАРОВ.

РЕДКОЛЛЕГИ.

КАСТТА!

Нохч-Гӓлгӓгӓй республикан кино-фильмаш хьувхача конторас Гроз-нен а республикан а экранашка каст-та хьокха арайоакх керда художес-твенни фильм «Цун вахара мах».

Мосфильм» яхача киностудес 1957-ча шера арахийтай.

КАСТТА!

Нохч-Гӓлгӓгӓй республикан кино-фильмаш хьувхача конторас Гроз-нен а республикан а экранашка каст-та хьокха арайоакх керда художес-твенни фильм «Коммунист».

«Мосфильм» яхача киностудес 1957-ча шера арахийтай.

Укх гарггарча шерашка Нохч-Гӓлгӓгӓй АССР-а юрта боахам дегӓабоалабара хьаьхьа

Советски Союза Коммуни-стически партен Центральни Комитетно йалаьмате доккха гӓулакхаш даьд укх тӓхьаьрча хана юрта боахаман еригга отраслеш чекка дегӓаьлаеш.

Баьх долча а ардех долча а лаьттай итгаш миллионаш тек-тараш караерзаяьл, мехка цар тел бӓьш миллионаш пункт ялат. Духьал баь тӓрен ар-дах даьдан дола лаьттай ка-раерзаяьлча районашка нояб-ра 1-гӓла дн тӓкхоачаш вай мехко кийтӓь а ийца а 1 мил-лиарди тӓьаь цаӓ миллиони пункт ялат яр, хьагга 1953-ча бӓрчача шера цу районашка кийтӓь 618 миллион пункт ялат мара япар.

Ишттал дукха дола керда лаьттай караерзадар иштта юртбоахаман култураш ебалга лакхадар де йиш хилар юр-та боахаман материальни-тех-нически база чӓогӓгӓь хьаь-рах, ялат а кхьайола юрта боа-хаман продуктш а яхар лакх-деш боккхача лоархӓме гӓу-лакх дир колхозаш, совхозаш, МТС-аш йоккхагӓа яро, хьаь-хале лелача дикка кадрашца уж йаьшьяро, юрта боахаман кхьахьагӓагӓа хьаьхьагӓа дикагӓа безам боагӓаргболаш цар ма-териальни хьагӓаш лакхадар, юрта боахаме керда плано-вани оттаро, иштта кхьадара-ша а.

Вай мехка юрта боахаман берригача кхьахьагӓагӓа са-анна, Нохч-Гӓлгӓгӓй АССР-а юр-та боахаман специалешта, колхозаш, совхозийн МТС-айн болхлойа дӓаьа долац юрта боахаман продуктш яхар лакхадара гӓулакх юкье. Кхаш-тӓа гӓолларча боахаман хьа-хьаьх из декхар кхоачаш де де-за укх шийн наькьаца: хьаьх-агӓа — баьш тӓрен ардах да-ден лаьттай караерзадарча чо-тах кхаш дукхагӓа шердара наькьацеш, шоллагӓа — кхоар-гача йилманней техниканней карахьаннараш юкье дола-дарца пайда эцаш, юрта боа-хаман еригга култураш ца-хаддаш ебар лакхадара наь-кьацеш.

Вай республикан юрта боа-хам дегӓабоалабе оттаяьча пер-спективни планаца оттадаь да колхозашкарен совхозашкарен кхаш 1958-ча шера 399526 тек-тарара кхоачаш шерде, хьагга 1960-ча шера — 411420 текта-рага кхоачаш. Цу тайпара 3 шера 18120 тектарара кхоачаш кхаш шерлургда вай республи-ке, 1958-ча шера хурголдарел. Иштта лакхлургда валовой ялат даькхар а. 1960 шера пла-нах из дегӓабоалгарда 1957-ча

шерарчулца дистаца 13 процен-тал дукхагӓа. Кхьастта теркам тӓбохийтаргба эггара тӓх йола продовольственни культу-ра кӓла даькхарна. Хьанз укх сахьата кхоачам балла тоьаш йолаца коартиш овоцашин укх гарггарча шин-кхьаь шера чухь лоархӓм боллаш дукхагӓа гӓа белгал доакхаш да. 1958-ча шера дӓадоладеш овоцашн дӓа-юв кхаш 400 тектарал дукха-гӓа шерлургда.

Вай республиканна мотарг а да из декхарийла а я баха нах овоцеш коартолежи йаьшье. 1960-ча шера ово-цаш яхар 13 эзар тоннал ду-кхагӓа хургда, иштта хургда коартолаш яхар а.

Кхьасттача боккхача лоар-хӓме да долий а комсий а бе-шамаш йоккха масштаб йолаш дегӓаьлаеш. Вай республикан климатически лаьттан хьаьла-шча торо лу цунах хьаьлаьлаца пайдагӓа дӓлаьлаца дукха сред-стваш а кхьахьагӓа а дӓа ца бо-дӓш из пайда болаш йола юр-та боахаман отрасль дегӓаьла-е.

Дукха ха йоацаш оттаяь «1957—1960 шерашка НГГ АССР-а колхозашкен совхо-зашкен комсий а комсий а бе-шамаш дегӓаьлаьрах долча боарамех» йола партен Нохч-Гӓлгӓгӓй Обкомен Нохч-Гӓл-гӓгӓй Оргкомитетн постанове-ни я. Цу постановенех 1957—1960 шерашка 9700 тек-тар комсий бешамаш 13838 тектар комсий бешамаш дӓа-йогӓа еза, царех 1958 шера дӓаьогӓа лаьрхӓа я комсий бе-шамаш — 2213 га, комсий бе-шамаш — 2991 га. Дӓаьогӓа-кхуьаьца дӓаьогӓа гавнех колхозашин совхозашин йаьшье-ергӓолаш питомникаш яхьа гӓулакх дӓадоладеш да. Хьанз укх сахьата дӓаьогӓа гавьнаш ца тоьаш хилар чӓогӓа холуш да. Из да республикан юрта боахаман органаша бе боагӓа теркам цу деша беш ца хилар. Лоархӓм боллаш комсий а ком-сий а бешамаш шерьярна рес-публикан юртбоахаман Управ-ленес, партен райкомаша, рай-исполкомаша даьман йола шой контроль от